

Filozofski fakultet / Filosofija (2017) / Filozofska antropologija

Naziv predmeta:	Filozofska antropologija			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Broj ECTS kredita	Fond časova (P+V+L)
2798				
Studijski programi za koje se organizuje	Filosofija (2017)			
Uslovljenost drugim predmetima	Predmet "Filozofska antropologija" nije uslovljen drugim predmetima.			
Ciljevi izučavanja predmeta	Upoznavanje sa glavnim predstavnicima savremene evropske filozofske antropologije, njihovim idejama i djelima.			
Ishodi učenja	1.Poznaje nastanak i razvoj savremene filozofske antropologije kao nove filozofske discipline i uticajnog misaonog pravca u 20. vijeku, u liku njenih utemeljivača (M. Šeler, H. Plesner, A. Gelen, E. Kasirer, M. Buber, E. Rotaker...). 2.Demonstrira savremene filozofsko-antropološke pojmove („bio-morfološka deficijentnost“, „otvorenost prema svijetu“, „akt ideiranja“, „ekscentričnost“, „sfera međuljudskog“, „drugost drugog čovjeka“...). 3.Prezentuje izvore savremene „antropološke samosvijesti“ i središnje ideje filozofske antropologije (čovjek kao „duhovno biće“, „čovjek kao tvorac i tvorevina kulture“, animal symbolicum, homo compensatus, homo dialogicus...). 4.Argumentuje u pravcu interdisciplinarnog pristupa čovjeku, filozofski interpretira rezultate empirijskih nauka o čovjeku i zastupa povezivanja teorijskih i empirijskih istraživanja. 5.Analizira fundamentalne fakte ljudske egzistencije i njihove međuodnose u savremenim traganjima za „antropološkim principom“. 6.Primjenjuje teorijska znanja na antropološke implikacije naučno-tehnološkog napretka, s obzirom na normativnu i humanističku dimenziju filozofske antropologije i čovjekovu dijalogičnost.			
Ime i prezime nastavnika i saradnika	Nastavnik: doc. dr Dušan Krcunović Saradnik: doc. dr Dušan Krcunović			
Metod nastave i savladanja gradiva	Predavanja, rad na filozofskim tekstovima, komentari, dijalози, kritičke refleksije, diskusije.			
Plan i program rada				
Pripremne nedjelje	Priprema i upis semestra			
I nedjelja, pred.	MAKS ŠELER: stepeni bio-psihičkog svijeta, gradualna razlika i bivstvovno određenje čovjeka.			
I nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Šelerovog teksta "Ka ideji čovjeka". - Dijalog o filozofskom, naučnom i religijskom shvatanju čovjeka kod Šelera. - Rasprava o tehničkoj inteligenciji kao "razlikovnom" obilježju čovjeka.			
II nedjelja, pred.	MAKS ŠELER: Čovjek kao duhovno biće; duh i život, otvorenost prema svijetu, duhovni akti, ideje i vrijednosti; izvorna nemoć duha: Šelerova kritika klasičnog i savremenog shvatanja duha (Hegel i Frojd). Ekskurs: Kasirerova kritika Šelera.			
II nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Šelerovom učenju o duhu. - Dijalog o odnosu duha i života kod Šelera.			
III nedjelja, pred.	HELMUT PLESNER: čovjekova "ekscentrična pozicionalnost"; posredovana neposrednost; Plesnerovi "antropološki zakoni".			
III nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje uvoda i trećeg dijela Plesnerove knjige "Stupnjevi organskog i čovjek". - Dijalog o "zakonu utopijskog stajališta". - Komparacija Šelerovog i Plesnerovog shvatanja čovjeka.			
IV nedjelja, pred.	ARNOLD GELEN: čovjek kao "biće nedostataka"; fenomen rasterećenja i potencijal čovjekovog samoostvarenja; Gelenova apsolutizacija institucija.			
IV nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje uvodnih poglavlja Gelenovog djela "Čovjek". - Rasprava o Gelenovom fokusiranju na čovjeka kao "biološki problem". - Dijalog o "antropološkim principima" kod Šelera, Plesnera i Gelen.			
V nedjelja, pred.	ERIH ROTAKER: čovjekova situativnost.			
V nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Rotakerovih predavanja iz filozofske antropologije. - Dijalog o čovjekovoj "otvorenosti prema svijetu" i "situacionosti". * Prva provjera znanja: seminarski rad (Šeler-Plesner-Gelen).			
VI nedjelja, pred.	FILOZOFSKA ANTROPOLOGIJA I EGZISTENCIJALIZAM: filozofija života i filozofija egzistencije; Jaspers, Sartre, Kami, Berđajev; filozofska antropologija i književnost.			
VI nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje tekstova egzistencijalno orijentisanih mislilaca. - Dijalog o slici čovjeka u egzistencijalizmu. - Rasprava o dometima razumijevanja čovjeka u književnosti, filozofiji i nauci.			
VII nedjelja, pred.	MARTIN HAJDEGER ("homo heideggerians"): egzistencijalna analitika tu-bivstvovanja; kritika filozofske antropologije i humanizma kao antropocentrizma.			

VII nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Hajdegerovog "Pisma o humanizmu" i odabranih poglavlja iz "Bivstvovanja i vremena". - Dijalog o Sloterdajkovom predavanju "Pravila za čovječiji park. Odgovor na Hajdegerovo Pismo o humanizmu". - Rasprava o normativnoj dimenz
VIII nedjelja, pred.	ERNST KASIRER: Čovjek kao animal symbolicum. Rekapitulacija: prekid "funkcionalnog kruga" i čovjekova "otvornost prema svijetu" u savremenoj filozofskoj antropologiji.
VIII nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Kasirerovog "Ogleda o čovjeku". - Dijalog o mitu, religiji, filozofiji, nauci i umjetnosti kao oblicima simboličke aktivnosti.
IX nedjelja, pred.	MARTIN BUBER: antropologija međuljudskog (homo dialogicus); Buber i Kantova tri pitanja iz metaphysica specialis: struktura ljudskih relacija (Buberove "osnovne riječi").
IX nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Buberovog djela "Ti i ja". - Dijalog o Buberovoj kritici Hajdegerovog shvatanja čovjeka.
X nedjelja, pred.	EUGEN FINK: fenomenologija i filozofska antropologija. Finkova "radikalno ovozemalska antropologija".
X nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje uvodnih poglavlja Finkovih "Fenomena ljudskog postojanja". - Dijalog o kanonskim slikama čovjeka i njihovoj problematizaciji.
XI nedjelja, pred.	ANTROPOLOŠKI FENOMENI: konačnost, rad, vlast i ljubav.
XI nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Finkovih osnovnih antropoloških fenomena (konačnost, rad, vlast i ljubav). - Dijalog o vlastoljublju kao antropološkom fenomenu. - Dijlog o Gadamerovom tekstu "Antropološki osnovi ljudske slobode".
XII nedjelja, pred.	HOMO LUDENS: igra kao vodeći antropološki fenomen kod Finka.
XII nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje igre kao antropološkog fenomena u Finkovom tekstu "Maska i koturne". - Dijalog o tradicionalnom homo ludens-u i savremenom homo festivus-u.
XIII nedjelja, pred.	EMANUEL LEVINAS: čovjek i beskonačnost; etička relacija kao metafizička relacija: transcendencija lica i "zakrivljenost etičkog prostora". Levinasova kritika Hajdegera. Levinas i Buber o međuljudskom.
XIII nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Levinasovog djela "Totalitet i beskonačnost" i teksta "Da li je ontologija fundamentalna". - Dijalog o subjektivnosti subjekta kod Levinasa.
XIV nedjelja, pred.	ODO MARKVARD (Homo compensator) I HANS BLUMENBERG ("utjeha" ili "sopotvrđivanja"): aktuelnost filozofske antropologije.
XIV nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje relevantnih tekstova Markvarda i Blumenberga (predložak Blumenbergov tekst "Tri stepena iznad ništa"). - Dijalog o aktuelnosti filozofske antropologije: čovjek i čovječnost kao vrijednosni pojmovi. * Druga provjera znanja: s
XV nedjelja, pred.	ČOVJEK U DOBA TEHNOLOGIJE: antropološke osnove tehnologije kod Gelena; Ginter Anders i Hans Blumenberg o tehnologiji i antropologiji.
XV nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje odabranih poglavlja iz Andersovog djela "Zastarelost čoveka". - Dijalog o perspektivama filozofske antropologije i njenom društvenom značaju.
Opterećenje studenta	Nedjeljno 6 kredita x 40/30 = 8 sati Struktura: 2 sata predavanja 2 sata vježbi 4 sata individualnog rada studenta (za kolokvijume, izrada domaćih zadataka) uključujući i konsultacije. U semestru Nastava i završni ispit: (8 sati) x 16 = 128 sati Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 2 x (8 sati) = 16 sati Ukupno opterećenje za predmet: 6 x 30 = 180 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 - 30 sati. Struktura opterećenja: 128 sati (nastava) + 16 sati (priprema) + 30 sati (dopunski rad).
Nedjeljno	U toku semestra
kredita x 40/30=0 sati i 0 minuta 0 sat(a) teorijskog predavanja 0 sat(a) praktičnog predavanja 0 vježbi 0 sat(a) i 0 minuta samostalnog rada, uključujući i konsultacije	Nastava i završni ispit: 0 sati i 0 minuta x 16 =0 sati i 0 minuta Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 0 sati i 0 minuta x 2 =0 sati i 0 minuta Ukupno opterećenje za predmet: x 30=0 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 do 30 sati (preostalo vrijeme od prve dvije stavke do ukupnog opterećenja za predmet) 0 sati i 0 minuta Struktura opterećenja: 0 sati i 0 minuta (nastava), 0 sati i 0 minuta (priprema), 0 sati i 0 minuta (dopunski rad)
Obaveze studenta u toku nastave	Redovno prisustvo predavanjima, aktivno učešće u radu na časovima vježbi i pisanje seminarskih radova.
Konsultacije	Nakon predavanja i vježbi.
Literatura	Берђајев, Н., Егзистенцијална дијалектика божанског и људског,

							Београд 1995. Buber, M., Ja i Ti, Beograd 1977. Buber, M., „Problem čoveka“, u: Dva tipa vere, Beograd 2000, 159-195. Cassirer, E. Ogled o čovjeku: Uvod u filozofiju ljudske kulture, Zagreb 1978. Fink, E., Osnovni fenomeni ljudskog postojanja, Beograd 1984. Gehlen, Arnold, Čovjek – njegova priroda i njegov položaj u svijetu, Sarajevo 1974, 7-82; 379-430. Heidegger, M., Bitak i vrijeme, Zagreb 1985, paragrafi 9-13, 25-27, 41, 53, 83. Heidegger, M., Kant i problem metafizike, Beograd 1976, 131-157. Heidegger, M., „Pismo o humanizmu“ (više izdanja). Heidegger, Martin, „Pitanje o tehnici“. Horkheimer, Max; Adorno, Theodor, Dijalektika prosvjetiteljstva, Sarajevo 1974, 132-179. Jaspers, Karl, „Duhovna situacija vremena“, Treći program, 33 (1977). Kami, Alber, „Pobunjeni čovek“, u: Eseji, Beograd 2008, 207-453. Левинас, Емануел, Никшић 2006, Тоталитет и бесконачност, Nikšić 2005
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje							- Seminarski rad: 15 bodova. - Seminarski rad: 15 bodova. - Prisustvo i rad na nastavi: 22 boda. - Minimum za prelaznu ocjenu: 52 boda.
Posebne naznake za predmet							Za dodatnu literaturu obratiti se profesoru i saradniku.
Napomena							Plan realizacije nastavnog programa po tematskim cjelinama i terminima studenti će dobiti na početku semestra.
Ocjena:	F	E	D	C	B	A	
Broj poena	manje od 50 poena	više ili jednako 50 poena i manje od 60 poena	više ili jednako 60 poena i manje od 70 poena	više ili jednako 70 poena i manje od 80 poena	više ili jednako 80 poena i manje od 90 poena	više ili jednako 90 poena	